

NAPLO

Előfizetési ár:
Egész évre 4 K | Egyes szám ára 4 fill.
Fél " 2 K
Pályaudvarokon 6 fillér.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Felelős szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Egy akasztás története Tanítóból iparos

A jövő nemzedékről.

Beköszönt a tél és vele minden nyomor, mely az emberiség szegényeit rémülettel tölti el...

Beköszönt a tél, a száraz rideg tél, mely nem ismer könyörületet, nem ismer irgalmat és megfagyaszt mezőt, földet; néha még az embereknek irgalmat és könyörületet nem ismerő szivét is. Mert az, aki a meleg kandalló enyhe tüze mellett, puha karosszékeiben terpeszkedik, ritkán gondol azon páriákra, akik néha családostól, apró csemetéikkel, vacogó fogakkal dideregnek a hideg kályha, a jégverem szobájában, melynek ablakaira a külső hideg olyan tarka-barka szeszélyes alakú jégvirágokat lehelt.

Régi hibánk, régi bününk, hogy az emberszeretet nevében vagyunk a legkegyetlenebbek és a tudomány nevében a teletudatlanabbak. Aki ennek igazságában kételkedik, az menjen ki egy hideg téli reggelen az utcára hét és félnyolc óra között. Ha volt még hite az emberek szeretetében és tudásában, elfogja vesztési bizonyosán, mert amit látni fog, az kétségbeesítő és vigasztalan...

A sűrű, gyilkos, ködös levegőben didergő apró emberkék tántorognak, mintha ittasok volnának, pedig csak az álmoságtól mámorosak. A csipős hidegség könnyeket mar ki szemecskéikből, torkukat fojtogatja a sűrű köd és az a sok gyilkos anyag, amely alattomban sulyosodik rá a kis gyermekek tüdőjére; olyan szomorúan, bizonytalanul, meggőnyedve járnak óvatosan a járdán, mintha öregek volnának; majd le roskadnak a táska sulya alatt, melyet a hátukon cipelnek, mint katona a bornyuját.

Szegény kis emberkék! Megindul, megreszket az ember szive, ha látja őket! A gyermekszobából, a családi tűzhelytől szakítja el őket a legnagyobb hatalom: a tudomány.

Van a tudománynak ezer meg ezer rejtelve, de ezek között legmegfejtetlenebb az az embertelen szigorúság, amelyet épen a feletlen, zsengekoru gyermekekkel szemben állított fel megmáshíthatlan alaptörvényül a tudomány! Vagy megtudná-e magyarázni bármely pedagógus, hogy a közművelődésnek mely fontos érdeme követeli, hogy az „abc” megismertetését épen pontban reggel nyolc

órákor kell megkezdeni a még félálomban levő gyermekagyakkal? Mikor az a csöppség föl se eszmélt még egészen, mikor parányi lelke még nem bonthatta ki magát egészen az álom színes képeiből és mikor a gyöngye kis csontok még pi-henni szeretnének...

Aki valaha megfigyelte, milyen ijedten riadnak fel a tudománynak eme kis áldozatai a hainali álmutból, milyen hirtelen kapkodniak magukra a ruháskáikat, hogy az iskolából le ne késsenek, csak az tudja, hogy a modern tudomány, az ő vak elbizakodottságában milyen vértanuságra kárhuztatja az apró iskolás gyermekeket, akik utóvégre is a jövő nemzedékét képviselik. A felnőttek nagy része még hét órákor kényelmesen nyújtózkodik puha, meleg ágyában. De a hat esztendő gyermekétől kérielhetlen, szivtelen szigorral megköveteljük, hogy dacoljon a természettel, az álmosággal, keljen fel korán és menjen komoly elszánt-sággal, erős tudvágygyal az iskolába; menjen ki vacogó fogakkal, gyenge tüdővel a hideg, ködös reggeli levegőbe, mert azt a szent tudomány és annak megalapítói így követelik.

Nézetünk szerint a gyermek megtanulhatná az írást-olvasást akkor is, ha — különösen a téli hónapokban, — kilenckor kezdenék meg a tanítást; mert az nem igaz, hogy azért nem lehet kilenckor órákor kezdeni, mert akkor az elmulasztott egy óra pótolhatatlan volna. A legtöbb elemi iskolában változó a tanítás időrendje. Vannak napok, mikor a gyermekeket délelőtt már tízkor eresztik haza, némely napon tizenegykor és csak a legkritikább esetben tizenkettőkor. Mért ne lehetne hát a téli hónapokban egy órával később kezdeni a tanítást, mikor az a gyermekek testi fejlődésére és egészségére előnyösebb lenne.

Amint a tél beköszönt, járványhitek járnak be az országot és rémítgetik az aggodó szülőket; és senkise gondol arra, hogy az előforduló sok gyermekbetegség, a reggeli köddel plántálódik be a gyermekekbe és az iskolákba és mikorra az iskolákat bezárják, akkorra már a járvány százával szedte apró áldozatait és ezrével pusztította a jövő nemzedék zsenge csemetéit. Az iskolának nem satnya venyigéket, hanem egészséges nemzedéket kell nevelni és e

tőrekvésében bizonyára inkább célt érhet, ha a téli hónapokban kilenc órákor kezdik a tanítást és a jövő nemzedéket nem teszik ki a kora reggel ártalmas, ködös levegőjének...

Annyit veszítettünk már nemzetünk legnemesebb véréből, hogy az újabb vérveszteség végpusztulásunkat vonhatná maga után, ha kisdéideink egészséges fejlődését féltő gonddal, aggodó szeretettel meg nem óvjuk, elő nem mozdítjuk...

Mienk a múlt, de övök a jövő! És csak egészséges testben lakozhatik egészséges lélek, mely nemzetünk jövőjének biztosítója és erős támasza lehet...

Deréki Antal.

Munkásvédelmünk és a prostitúció.

(g) Kétségtelen és nemcsak teoretice, de gyakorlatilag is számtalan-szor bizonyított tény, hogy valamely ország közkerékesében aszerint fajul s illetve emelkedik, ahogy annak munkássága s különösképen nőmunkássága védelmi intézményeket élvez. Mert a közkerékesre mindenkefelett a nőmunkás van befolyással, aminthogy erkölcsi kérdés tárgyát csak a munkásnők erkölcsvilága s a munkásnők vagy kenyérkeresetre kénytelenített — egyébként nem munkáskülső — nőszemélyek „cselekményei” képezik.

A falvakból városokba vándorló leánytömegnek csak alig egy szerény hányada lesz hatóságilag is nyilvántartott prostituálttá, mivel ezek szolgálatuknál fogva sem adnak okot hatósági beavatkozásra: lévén mindegyiknek szolgálatukkal egyben állandó lakása, állandó és biztosított megélhetése. A munkásnőknél azonban egészen másképen festenek a körülmények. A gyári leány például igényteljes, csinosan öltözködő nő, kiről a legtöbb esetben nem látszik nappal, hogy munkásnő. Vágyai vannak s megfelelő intézmény hiányában, mely az egyedüli helyes életigazságokra oktató, nemes értelemben véve kényszerítene, ilyen intézmény hiányában minden válogatás nélkül olvasgat nyomtatott írásokat s tele szedi magát mindennel, ami női hivatásától mindenféle tekintetben messze esik s telve lesz szertelen vágyakkal, ahelyett, hogy a saját speciális hely-

zetének megismerésére, szociális bajainak orvoslására törekednék. Ez a gyári leány szertelen vágyaival szemben abszolúte semmi jövedelmet sem bir munkája után felmutatni. Mert az az 1—2 korona között váltakozó napi kereset a legjobb esetben csak élelemre, meg lakásra elég, de néha még erre sem, ha tekintetbe vesszük, hogy egyik-másiknak egy-két kitarandó hugocskája is van. Mi történik tehát ezeknek százaival? Kimennek az utcára. Vagy csak titokban teszik ezt. Este. Nappal meg üzik a robotot a gyárban. (Sokan, nagyon sokan vannak a fővárosban leányok, kik régi, szorgalmas munkásnői valamely gyárnak, este meg — hatóságilag szabadalmazva — tesznek egy-két sétát a köruton, vagy nem a köruton.)

De nem csupán a fentebb ismertett körülmények szülik a munkásnők prostitúcióját. Sőt annyira „nem csupán”, hogy csaknem egészen mellékes: vajjon vannak-e megfelelő munkásvédelmi intézmények hiányában, szertelen vágyaik a munkásleányoknak. A munkásleányok prostitúcióját nagyban idézik elő a munkafelügyelők, a közvetlen és felettesebb tisztviselők, vagy munkaadók. Első sorban is azaz, hogy durván, gorombán bántanak nőalkalmazottjaikkal, második sorban pedig azzal, hogy munkájukkal arányban egyáltalán nem álló csekély fizetéssel díjazzzák őket.

A közelmúltban egyik fővárosi gyárban a nőmunkások „be akarták” szüntetni a munkát, mert olyan rossz anyagot kaptak, hogy azt formába gyurni lehetetlenség volt. A melléjük kirendelt „felügyelő”, azonkívül hogy gorombaságaival halmozta el őket, kiütözte a „főfelügyelőért”. Ez a „főfelügyelő” olyanokat mondott a munkásnőknek, melyek közül csak egyetlen mondat regisztrálható, mint választékosabb szavak láncolata. Ez a mondat a következő:

— Fogják be a pofájukat...

Tehát ha a munkásnak kevés a fizetése, vagy fizetése nem munkájától, hanem az általa megkésztett árutól válik függővé, (pláne ilyen esetben, mikor a kiadott anyag megkésztethetetlen) ha ilyenkor a munkás felháborodik s kéri annak a lehetőségét, hogy munkájának mind önmagára, mind a gyárra nézve eredménye legyen, ha — ismétlem — ilyenkor gorombaságokkal halmoz-

2. oldal

zék el, nem csoda, ha egy pillanat alatt elhatározza, hogy otthagya a becsületes munkát s kimegy az utcára s úgy keresi meg kenyerét, a mint az neki könnyebb. Mert robotolni kevés díjért, csak azért, hogy épen a betevő falat meglegyen, meg hogy néha egy darab rongyra is jusson, bizony nem érdemes még egy gyári munkásleányt sem, ha ezen kívül még csak a gorombáskodás, a durva bánásmód az, melyben része lehet. S nem sub-kocsira való az a leány, ki becsületes munkájából nem bírt hasonló körülmények között megélni.

Vannak országok, hol a közérkölcsök kiépítését nőmunkásvédelmi intézményekkel teljesítik. Angolországban, Belgiumban, Hollandiában, Dániában, már-már Németországban is ezek szerint cselekszenek. Nálunk meg sehol sincs ilyen intézmény. Nálunk csak munkafelügyelők vannak, kiknek „áldásdus működése” alatt virul a prostitúció, satnyul a közérkölc. Igaz ugyan, hogy máshol a közérkölcset — tudniillik a hivatalos közérkölcset — nem csupán a munkásosztály rombolja le, hogy továbbá a közérkölcset őröl nem csupán a nőmunkások „érdekét védik” és igaz az is, hogy máshol, más országban a munkafelügyelők még meg is sérthetik a nőmunkásokat például a becsületükben s meg is torolja e sértsét a törvény: de csak máshol; más országban; nálunk mindez utópisztikus hangzik, nálunk mindez mese, hallucináció.

A dán királynő sorra járta azokat a helyeket, hol embernek ember felett alkalmat lehet esetleg basáskodni, hol ember ember ellen csak a legcsekélyebb visszaélést követheti el és megtorol minden megtorlandót, megdicsér minden szépet, nemeset, jót, hasznosat; a dán királynő elég kicsinyes így botorkálni egyik zug-utcaból a másikba ott Dánia fővárosában, — nálunk meg a gummiradlerhez szokott illetékes tisztviselőknek „derogál” olykor-olykor bekopogtatni valamelyik nőmunkásokat foglalkoztató gyárba a közérkölcset nevében... a munkásnők védelmében...

„Uj Idők” kávéház
 IV., Váci-körút 45. (Nagymező utca sarok)
 Esténként
Rigó Jancsi
 15 tagú klasszikus zenekara nagy opera zeneestélyt rendez, előadja külföldön szerzett legújabb műveit.
 - Uj rendszerű reggeli -
Színházi vacsora,
 Magyarország összes vidéki lapjai kaphatók

Fogak és fogsorokat szájpadlás nélkül a természetes fogaktól meg nem különböztethető és ráadásra külön 10 évi szavatosság mellett készít
Guttermuth János
 mű-fog specialista
 Budapest, VII., Baross-tér 20. I. Jobbra 3. Kitüntetve. Kitüntetve.
 Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert kettőn vagyunk a házban. — Erkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék. Telefon 159-63

A Napló Mindenütt

Raszkolnikov Liskai István.

Ez a nappal ügyvéd-írnok, este szinpadon töltötte s éjjel orvosi tanok érdekében botorkáló individuum kétségtelenül egy nagyobb intellektusu fiatal ember volt, ami különben nem változtat azon a tényen semmit, mely szerint napjainkban már — mint egy átlag-rablógyilkos — Dosztojevskij „Raszkolnyikov”-ját olvasgatja benn a fogház szűk cellájában. Épen úgy, mint a legközönségesebb apache-söpredék. Avagy mint akármelyik más börtönbe jutott „bizonytalan gyilkos”, kik a regény átolvasása után futva-futnak vallomástételre. Liskai István azonban nem érzi magának az átlag-apache lelki világát. Ő nem óhajtja Raszkolnyikov „bűnb” esésének történetét hazug álomként üdvözölhetni az átlag-ember olvasási modorával s nem sóhajt fel helyenként megkönnyebbülten, mint például a „mindennapi krónikák” vén kádijának „modern” asszonyai, hanem lelkesedve, tárgyilagos önszeme-lyammal s emberies prózaisággal követi Raszkolnyikovot egészen az utolsó fejezetsapáig s flegmás kedélyéből csak az a természetes sodorja ki, mely alá Raszkolnyikov a „rablót” holmit rejti el. És bizonyos, hogy ezse ágában sincs kutatni, vajjon Raszkolnyikov nadragjának cafatos szár-álja véres-e, gyanút kelthető-e, hanem azon boszankodik, hogy annak a megölt némbor-uzorsának Raszkolnyikov által fel nem fedezett helyen s talán é a kirabolt szekrény mögött még más több összeharcsolt értékei is vannak... A regény végén meg határozottan gyávanak minősíti s le is szidia az éhbetetlen orosz diákot, ki fátumokkal küzd inkább, csak elveszthesse, elhallgathassa inspirációjának eredetképét, célját, melynek elérhetésért szűkségképen ragadta meg a szentesített fejsze-e s k ö z t. Leszidja, meggyűlöli Raszkolnyikovot Liskai István s megveti benne a korcs-akarnokot. Legvégül aztán földhöz csapja a könyvet, rátaPOS... és, és ahogy a meggyilkolt Szilasi Adolf alakjának körvonala ekkor szeme elé rajzódik, belénevet annak vigyorgó arckörébe s büszke öntudatának fölényes pauzájával mondja: „Gyöztem feletted utálat, megöltem életedet a szennyest, a veszedelmezt, a fertőztetést s nem félek tőled immár. Dögletes véred kiöntésével, irtózatost tested megölésével szereztem magamnak jogot az Életre, erőt a börtönre, üdvöt a halálra... Gyöztem feletted s ahány élet-esztendőrt raboltam el tőled, kétszer annyi embert mentettem meg szennyedtől, te rongy; te semmiségből fönt irtózat...” — Mindezen közben pedig és mindezek után, napirendre térünk egy rabló felett, aki „ölt, hogy önmagának keztyűt, növendéktársnőinek cukrot vehessen...” — fogja majd mondani az ügyészi vádirat.

Ferrer után Lombroso.

A meggyilkolt Ferrer után végső útjára ment Lombroso is. A tudománynak tehát pár napon belül két nagy halottja van. Mindkettő nagy úrt hagy maga után, pótolhatatlan vesztesége a tudományos világnak mind a kettő. Lombroso orvos volt; működése, tudományos kutatása a biológiában összpontosultak. Különösen közhasznú és feltűnést keltő műve az, melyben a darvinizmusnak az emberi társadalom jelenségére való alkalmazását kísérlete meg. Általános érdeklő kérdések boncolgatásával csak az utóbbi időben kezdett foglalkozni, melyek során arról tett tanúságot, hogy a szabad olasz légkörben ultraistává, sőt forradalmivá kell válnia a fenköltébb szellemű embernek. Gyönyörű munkái közül nálunk legismertebb az „Örület és lángész” című könyve, továbbá a „Szerelmem” és a „Bűnös ember” stb.

Öt havi fogház — miért?

Semmiért. Azért, mert nem tudta a szabadkai kir. ügyész ur, hogy ez a sze-

rencsétlen Klein Pál Lipót csakugyan bűnöző-e? S hogy bebizonyosodjék, miszerint bűne semmi esetre sincs: öt hónapon át kellett őt bebörtönözve gyötörni, családját kimozni, éheztetni. És a magyar igazságszolgáltatás ennyivel áll alantassabb nívón az orosz igazságszolgáltatás nívójától. Ott legalább öt hónap után bűnösséget „deritenek” ki az oktanul bebörtönözöttre s nem kompromittálja magát Justícia asszony nevében ezer esztendőre az ügyész.

Bleriot Nyáradszeredában.

A Bleriotláz, mely az egész országban dühöngött, úgy látszik eljutott egészen Nyáradszeredáig. Arról értesültünk ugyanis, hogy a nyáradszeredai „válogatott” intelligencia egyrésze leitta magát a sárga földig és eme kéies állapot közepette többen a Bleriot fölszállásához hasonló produkciókkal szórakoztatták a békésen alvó polgárságot.

Egy vakmerő kapacitás éjnek idején a torony tetejéből ereszkedett le kötélen lógó kosárban az édes anyaföldre, miközben a torony alatti közönség örömrivalgásba tört ki és „hurra” kiáltással üdvözölte Magyarországot és a kapcsolót tartományok eme kiváló aviatikusát.

Egy pillanat alatt minden ember ében volt Szeredában. Az emberek káromkodtak, az asszonyok ordítottak, a gyermekek sirtak, sőt a csecsemők is kivették részüket az éjjeli ünneplésből.

Bleriot tehát fölszállt Nyáradszeredában. Sajnos, hogy e fölszállás, ujra leszállította Nyáradszereda jó hírnevét.

Beszélgünk magyarul.

Az „Ungvármegyei Közművelődési Egyesület” a következő kérelmet intézi a hivatalnokhoz, tanítókhöz, jegyzőkhöz és kereskedőkhöz:

Az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület azzal a hazafias kéréssel fordul a tek Cimhez, hogy feleit (vevőit) mindig magyarul szólítsa meg és más nyelven csak akkor érintkezze velük, ha tapasztalja, hogy az illetők egyáltalán nem tudnak magyarul. Ezen kérsünkben az a körülmény vezet bennünket, hogy a magyar nyelv megszilárdítása csak úgy érhető el, ha az, aki a magyar nyelvet az iskolában elsajátította, egyrészt alkalmat talál a magyar beszéde, másrészt ha a tudatára jó annak, hogy a magyar nyelvre szüksége van. Kérésünket a tek. Cim jóakaratu figyelmébe ajánlvá, vagyunk hazafias üdvözléssel az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület.

Ez a hazafias felszólítás nem szorul dicséretre! Ideiktattuk mások példájára és okulására.

A kidobott gulyáshus.

Tövis község bírálja a mult hét péntekén ezt a táviratot kapta:

Igen tisztelt bíró ur! Kérem holnap este fél kilencre száz ember részére gulyást főzteni.

A távirat alatt egy huszártiszt neve volt, ki száz huszárt vitt Szegedről Brassóba. Nagy főzés, sürgölődés lett erre Tövisen s a másnapi vasutnál már párolgó bográcsok terjesztették a száz gulyás illatát. Am de a huszárok nem jöttek.

A tövisi bíró mit tehetett egyebet, összedoboltatta a falu népét — ingyen-gulyásra s sürgönyt menesztett Szegedre:

Szeged szab. kir. város tek. hatóságának! Mellékelt távirati rendelés folytán száz porció gulyást idejében elkészítettük, de mivel a rendelők nem érkeztek meg, a száz porció gulyást a község összedobolt népe által fogyasztottuk el. Kérjük kinyomozni, kik rendelték a gulyást és kik fizetik meg a költséget. Tisztújítás előtt állunk és az ügyből kellemetlenség származhat. Tövis község elöljárósága.

A szegedi rendőrség kinyomozta, hogy a táviratot egy huszártiszt adta föl, de mivel a távirat föladata után a száz huszárt nem Tövisnek irányították Brassó felé, az előre főzött gulyást nem az éhes huszárok fogyasztották el, hanem a dobszóval odaédesgetett boldog tövisi nép. A tövisi elöljáróság most a kincstáron követeli a száz porció gulyás árát, mert a huszártiszt a megváltoztatott utirányról nem értesítette a községet.

ták Brassó felé, az előre főzött gulyást nem az éhes huszárok fogyasztották el, hanem a dobszóval odaédesgetett boldog tövisi nép. A tövisi elöljáróság most a kincstáron követeli a száz porció gulyás árát, mert a huszártiszt a megváltoztatott utirányról nem értesítette a községet.

Pogromisták az egyetemen.

„Pogromista”: ez új szó. Nem Ady Endre szótárából. Az egyetem „polgárai” találták így el. Egnéhány zseb-kendőcsész nevezi magát „pogromistá” nak pökhenies mellvevetezéssel. Egnéhány korcsmatöltelék, egnéhány utcai botrányok által ismerőssé lett tacsók, kik elég szerencsések voltak az ezerholdak rózsaszínű világában nevelkedni fel, hogy mint ilyenek szájukban folytonosan galád-csomót tartva, ott szórják széjjel azt, hol a latifundiumokat gyűlöli szellemi ember csoportosul. Hogy a jobbgyelkű paraszton kívül rájuk nézve mindenki ellenség, mindenki „zsidó”, ezt ők annyira hiszik, hogy az ellenkezőjét botál sem lehetne beléjük verni. Nehogy pedig ez a botbeverés érvényesüljön, elhatározták, hogy orosz-módra „pogrom”-ot fognak „csinálni”. Azt elmulasztották meggondolni, hogy ami az atyuska birodalmában csak lesz: nálunk már elvégezték a Széchenyiek, a Kosuthok s ami még ezután következik, nem lehet más, mint pogrom az „álpogromisták” ellen. Ha ilyenek egyáltalán léteznek. Mert ki a fene hisz néhány enervált idegzetű, vékony dongájú, latifundiumokban szült legényke erejében?

Blum Lajos
 kőfaragó- és sírkőüzlet
 Budapest, VIII., Köztemető-ut 4.

 Magyar művészek által tervezett művészi sírmlékek állandó kiállítása. Márvány, gránit- és syenit
sírmlékek
 egyszerű és díszesebb kivitelben kapható.

IRODALOM MŰVÉSZET
 UJ UTON.

Valami szent láng megperzselte lelkem!
 S a mai naptól tűzimádó lettem.
 Hallom már nagy, szent, olthatatlan tüzek

Kósza szikráit pattogni felettem.

Szállnak keresztül a nagy mindenségen,
 Megperzselvén a földet és eget.
 S éhes lángnyelvek habzsolják falánkú Remegő, lázas, beteg lelkemet.

A nagy tüzekből új virradat támad,
 Karomban érzem, mint nő az erőm,
 S én egy új utnak, min senkise járt még,
 Nekivágok bizóan, vakmerőn...

Serestély Béla.

* Színészek betegségyelzése. A március hóban megtartott színészegyleti kongresszuson határozat hozott egy betegségyelző- és temetkezési egylet megalakítására nézve. Ez ügyben Ditrői Mór, az egyesület érdemes elnöke rendkívüli tanácsulést hívott össze, melyen azt a határozatot hozták, hogy külön egyesületet nem fognak alakítani, hanem a színészek betegségyelzési és temetkezési ügyeit maga a Színészegylet, illetve annak egy erre a célra kiküldendő bizottsága fogja ellátni. Ép ezért alapszabálya sem lesz az új alakulatnak, hanem annak működését egy erre a célra készülő szabályzat jelöli majd meg, a melynek megszerkesztésével a tanács ülésén dr. Faludi Jenő egyesületi ügyészt bízta meg. Dr. Faludi Jenő a szabályzatot rövidesen el is készíti, a

LÖWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól felfebb remek kivitelű sírkövek rendkívüli nagy választékban kaphatók.
 Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában.
 Minden a szakmába vágó munkát, temetői javítások, vések és aranyozások jutányosan és lelkiismeretesen készítenek.

**HIRESK
A hétről.**

Pénz és becsület.

Van-e hát igazság a világon? Erre rég megadták a feleletet: nincs! Ebből az következik, hogy minden igazságban kell lenni valami hazugságnak is.

Van-e feddhetlen becsületesség a világon? Sokan, sőt legtöbben azt felelik erre, hogy igen, van!

A művész, mikor megalkotja remekét, azt mondja: „Íme, itt az igazság. A való igazság.” S hazudik a művész és hazudik a műve. Meghazudtolták az igazságot akkor, amikor abban a meggyőződésben élnek, hogy elérték az ideált, amelyet nem lehet meghazudtolni.

Mikor a hivatalnok-ember leteszi napi munkája után a tollat, azt hiszi, hogy a legbecsületesebben, minden makula nélkül végezte el a reá bízott munkát és azt mondja: „En vagyok a becsületesség mintaképe.”

Az utcán végig lépdel egy elegánsan öltözött ur. Ujjain ragyognak a gyűrűk kövei. Az orrán aranykeretű szemüveg.

És mindenki mélyen meghajtja előtte magát s nagyot bókolva köszön neki. S ujjal mutatnak rá:

— Becsületes ember. Van pénze.

Mikor pedig ez a „becsületes ember” hazamegy, előveszi a könyveit, számol s a szegény megszorult szerencsétleneket nyuzza haláláig, nem tudom, hány százalékos kamattal.

És ez az ember: becsületes.

A piszkos munka meg a hazug igazság mindig karöltve haladnak, míg az igazság és a becsületesség, bármily kis makula legyen bennük, mindig messze elkerülnek egymást, sohasem találkoznak.

Az emberek mindenben és mindenkinben a rosszat keresik s azt, akár létezik, akár nem, mindig megtalálják. Ha pedig a jónak tudomására jutnak, azon vagy könnyedén végigsiklanak, vagy egyáltalán észre sem veszik.

Ezek után pedig bárki középkorbeli maradisággal vádolhat bennünket, mert ez talán már előtünk többen elmondották. Beismerjük. De elmondjuk mi még egyszer s ha kell, még százszor, hogy az igazi becsület lovagilag oly kevesen vannak, mint a fehér hollók.

Mert ma csak a pénznek, ennek a bódító illatu nagyhatalmasságnak van becsülete, tapadjon ahhoz bár szegények millióinak könnye.

S elmondtuk ezt azért, mert tudjuk és látjuk azt, hogy minden ballépésnek, amelyet az egyesek a köz ellen elkövetnek, is az az egyetlen nagyhatalmasság az oka: a pénz.

Vissza Amerikából!

Az Amerikába kívánczó magyar munkás okulására írjuk az alábbi figyelemreméltó történetet, amelynek hőse egy babócsai kőfaragó. Az Amerikába vándorló magyar munkásnép csak egyet lát. A vakító pénzt. De nem számol azokkal a mérhetetlen küzdelmekkel, amelyek reája kúnt az újjvilágban várnak. Hovatovább minsürűbben megismétlődnek azok az esetek, amidőn a koldus-szegény vagy csak néhány garassal a zsebében kivándorolt munkást előre nem látott szerencsétlenség éri és az ember-föltől munkával is csak nagynehezen tud a máskülönbösen erős karu magyar munkás megbirkózni. A tanulságos esetet itt adjuk közre. Hajdu Vendel babócsai kőfaragó ez év április 17-én pénzszerzés vágyától sarkalva, kivándorolt Amerikába. Az első időben biz nem igen kapott foglalkozást, mely idő alatt kivitt pénzcskéjét teljesen fölélte. Végrevalahára kapott ugyan foglalkozást egy kőfaragó műhelyben, de itt — szerencsétlenségére — munkaképtelenné vált. Hajdu Gyula látva az amerikai nyomoruságos munkássorsot, most már visszavándorolt hazájába s teljesen lerogyolódva, igen körülményes úton eljutott — Kairóba. Innét azonban már nem tudott tovább

utazni, mert nemcsak hogy pénze nem volt, hanem még élelmet sem tudott szerezni. Beteges, nyomoruságos állapotában a kairói magyar és osztrák konzulátushoz fordult, mely a szerencsétlen kőfaragón megkönyörülve, államköltségen hazaszállította. Hajdu Gyula nemrég érkezett meg Babócsára. De okulva szármalmas múltján, megfogadta, hogy többé Amerikába nem utazik.

Kereskedőből király.

Ezelőtt huszonöt évvel történt, hogy Edgar Thompson carmi-l fiatal kereskedőt elfogta a bolyongás vágya s elhatározta, hogy Európába megy és bebarangolja Angliát. Tíz esztendeig nem hallottak hírt a rokonok Thompsonról, míg egy napon levél érkezett a fiatal ember nővérehez San-Franciskóba, amelyben Thompson elmondja, hogy vándorlása közben eljutott az Új-Zéland közelében levő Fidzsi-szigetekre és ott letelepedett.

Az emberevők országában nagy szerencsét csinált a fiatal, erős Thompson. Beleszeretett az emberevők királyának leánya és rövid szerelmi idő után nőül ment hozzá.

Öt év múlva újabb levél érkezett San-Franciskóba, mely hírt hozta, hogy Thompson örökölte a trónt és megkoronázott király lett a Fidzsi-szigetnek. Azóta nem érkezett hír a Fidzsi-szigetek amerikai származású királyáról, míg egyszerre csak a múlt héten Thompson nővére levelet kapott, amelyben értesítik, hogy fivére, a király meghalt.

A halálhíres híre egyébként eljutott a washingtoni kormányhoz is, amely tudakozódott az emberevők elhunyt királyáról. Az eddig érkezett tudósítások megerősítik azokat az adatokat, miket Thompson közölt a nővérel.

x A „Háziorvos” októberi számában dr. Füst Zsigmondnak egy vidéki felkészült igazán megható levelére irt válaszában kívül dr. Okolicsányi-Kuthy Dezső kir. tanácsos, egyetemi magántanárának európai hírt tapasztalatainak a tudóvészről. Dr. Kovács Aladár kir. tanácsos, a budapesti mentők igazgató-főorvosának a koleráról. Dr. Szántó Manóknak a pályaválasztásról stb. szóló nagyobb cikkeim kívül a hetegypólásról, a kifőntéle stb. apró cikkei keltenek feltűnést. Melegen ajánljuk a kitűnően szerkesztett lapot a művelt nagyközönség figyelmébe. Előfizetési ára évi csekély 2 korona 40 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal Andrassy-ut 27. sz. Mutatványszámot bárkinek is szívesen küld a kiadóhivatal.

x Kilencz koronáért tizenkétezeröt száz korona. Talán eddig még elő sem fordult nálunk, hogy fogorvos vagy fogtechnikus olyan fejedelmi honoráriumot kapott volna, mint Guttermuth János jó hírnevű műfogász. Egy dngszagad amerikai hölgy Bécsbe költözött és ott akart magának aranyfogakat csináltatni, de a munka oly nehézségekbe ütközött, hogy a bécsi fogorvosok nem vállalkoztak annak elkészítésére. Egy bécsi hölgy ajánlatára, kinek Guttermuth régebben készített aranyfogakat, az amerikai hölgy Guttermuthhoz utazott Budapestre. És ez meg is mutatta, hogy mit tud egy magyar műfogász. A nehéz munkát remekül elkészítette és az amerikai hölgy annyira el volt ragadtatva a mindössze 9 darab aranykoronából álló hidmunkától, hogy a mesternek amerikai értékben 12.500 korona honoráriumot adott jutalmul. Igazán örvendünk a kitűnő magyar fogművész sikerén, aki ily fényesen lefőzte a bécsieket.

x A Magyar Nemzeti Zeneiskola 3 havi ingyenes (teljesen díjmentes) zenei oktatásban részesít mindenkit hetenkint 3 órában, aki bármilyen hangszerszükségletét a Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárában szerzi be. Felvételi utalványt a fenti cég minden vevőjének, a hangszer árára való tekintet nélkül, készséggel kiszolgáltat.

Kiadja:

A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

3 1/2% 4% és 4 1/2%

törlesztési kölcsönök a legjutányosabb feltételek mellett megszerkesztésükre, állandó bért jövedelmező városi házakra 20 évtől 50 évig terjedő törlesztésre.

Tarácsky Ferenc

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 15.

**„HUNGÁRIA”
biztonsági petroleum**

(különlegesség).

Csakis Hungária védjegyű, petroleum olomzárral áruházzal ellátott kánnakban valódi, miért is átvételkor méltóztatásuk védjegyre figyelni. — 3 literes kölcsön-kánnakban házhoz szállítva ára 70 fillér. Kiváló tisztelettel

„Hungaria” petroleum áruházzal
(Kovács Ákos)

Központi iroda és raktár:
VI. ker., Király-utca 54. sz.

Fióküzlet:
VIII., Népszínház-utca 32. sz.

Megrendelési és árusító telepek: Varga Sándor fűszerkereskedő VII., Rottenbiller-utca 1. Baross-tér sarkán. Telefon 177-30. Márkus Jakab fűszerkereskedő, I. ker., Attila-utca 12. Telefon 40-53.
TELEFON 115-90.

Gyerünk a „Gambrinus” étterembe

Krisztófalvától és Wessely-utca sarkán. — Az előző kötetek megjelentek. **Naponta nagy katonazene.** Hétenként háromszor a budapesti I. honvéd gyalogosok szekerén játszik, denséri Baohó István nagy vezetés alatt. **Élőrendű étterem. Kétnő konyha. Pompás italok.**

Legjobb benzinmotoros cséplő-készletek csakis

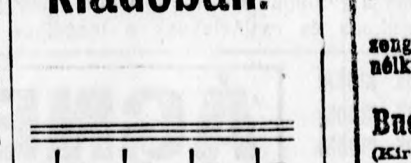
Kállai Lajos motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

Kaphatók. — Tessék díszlőlapot kérni

Hirdetések felvételnek a kiadóban.

**HODOSIA
Aréna kávéházban**

(Aréna-ut és Damjanich-utca sark.)
Mindenes este
elsőrendű cigányzenekar hangversenyez

**Jászapáti
Kaszás Lajos
étterme**

Budapest, VII., Rákóczi-ut 46.

A fővárosi és vidéki közönség kedvenc találkozó helye. Pompás magyar konyha, saját termésű balatonvidéki borok, figyelmes kiszolgálás.

**Természetes torró-meleg
kénes forrástó**

a Thermál-szálloda földszintjén, **iszapborogatások, kő-, és kádfürdők** a Nagyszállóda földszintjén. Gondos pensió. A téli évadra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai Szent Lukács-fürdő igazgatóságához.

Kristály

forrás-ásványvíz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.

Kézimunkák,

előrajzolt, kezdett és kész kivitelen u. m. hozzávaló kelmék és anyagok legjobban és olcsó árban kaphatók.

Gertler Adolf, kézimunka iparos és műrajzoló

VIII. ker., József-körút 75 szám.

Elsőrendű Strucz-pamut (Asztragan) minden színben

1 Motring 10 dkgr. 1 kor. Vidékre árjegyzéket ingyen küldök.

BUTOR.

Arveresen vett régi és új, legolcsóbbtól a legjobb minőségig. Ugyiszintén amerikai íróasztalok, mahagoni háló-, ebéd- és uri szobák, angol börgarnitúrák, szalongarnitúrák, szőnyegek, csillárok, petroleumlámpák, olajfestmények és irodai berendezések legolcsóbban beszerezhetőek

Ancsel és társainál,

Dob-utca 22.

**Ön bérel
egy ócska zongorát vagy pianót és
kidob**

havonta 12.— vagy 16.— korona kölcsöndíjat, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

Ha fizet

havonta 20.— koronát, kap egy kiváló gyartmányu, legmodernebb, ércpánczéllökés, keresztúros, új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezést, nem lekötözteti bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. Tegye állás szolid, liberális módon kapható kizárólag csak

„MUSICA” részvény társaság

(Igazgató: STERNBERG DEZSŐ)
zongoraadami és kölcsönző teleph. Ezen telen-nélküli legelőkeltebb gramofon- és művészlomozok tolatásítása.

Budapest, VI., Teréz-körút 1. sz. alatt
(Király-u. sarkán, az Ország. Zeneakadémia közelében)

Telefon 4-81. Telefon 4-81.

Zongorák becsorlása, javítása, hangolása legkülönbözőbb. — Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek